

LIVING RIVERS

Implementace Vodního plánu Slovenska ve vybraných povodích

Název projektu: Implementace Vodního plánu Slovenska ve vybraných povodích

Projektové schéma: LIFE Strategic Nature and Integrated Projects (SNaP/SIP)

Projektový akronym: LIFE21-IPE-SK-LIFE Living Rivers

Kód projektu: 101069837

Trvání: 1.1.2023 – 31.12.2032

Rozpočet: 27 799 402,33 €

Příspěvek Evropské komise: 16 677 07339 €

Koordinující příjemce: Výskumný ústav vodného hospodárstva (VÚVH)

Udržitelné vodní hospodářství a management toků je jednou z nových výzev, které nelze vyřešit bez integrovaného přístupu.

Projekt Living rivers přispěje k implementaci 3. Vodního plánu – Plánu managementu správného území povodí Dunaje (2021-2027) na Slovensku realizací opatření v povodích řek Dunaj, Hron, Ipel a Belá.

Podporuje dosažení ekologických cílů Rámcové směrnice o vodě a Směrnice o stanovištích, jehož cílem je zajistit dobrý ekologický stav / dobrý ekologický potenciál vod v 10 vodních útvarech a zlepšit celkem 344 km vodních toků prostřednictvím hydromorfologických opatření, vhodné péče o chráněná území, obnovy lužních lesů a nelesních stanovišť. V rámci projektu se zajistí odstranění bariér pro migraci ryb a aktivními opatřeními na obnovu jejich habitatů podporu přirozené reprodukce i posílení populací původních druhů.

Navrhované akce zahrnují odborné znalosti v několika vědeckých disciplínách, jako je hydrologie, hydraulika, morfologie, biologie, kvalita vody a vodní inženýrství a vyžadují integrovaný management a kolaborativní řízení. Na projektu se proto podílí 10 projektových partnerů a předpokládá spolupráci více zainteresovaných subjektů a zájmových organizací na lokální, regionální i mezinárodní úrovni.

Hlavní cíle projektu:

- Implementace opatření z 3. Vodního plánu SR, příprava vstupů do 4. Vodního plánu SR a zlepšení integrovaného plánování v managementu povodí.
- Návrh a realizace opatření založených na přírodě blízkých a přírodních řešeních a principech zelené infrastruktury, která zvyšují klimatickou odolnost, zadržování vody v povodí, zvyšují biodiverzitu a snižují riziko povodní.
- Ukázka nezbytných postupů krok za krokem vedoucích k úspěšné, nákladově efektivní a udržitelné obnově, ať už jde o přípravné činnosti, zapojení zúčastněných stran, podrobné monitorování, přípravu podrobné technické dokumentace, získání povolení a dokončení potřebných legislativních procesů.
- Obnova podélné kontinuity vybraných vodních útvarů odstraněním nebo rekonstrukcí bariér, obnova kontinuity transportu sedimentů a jejich management, zlepšení hydraulických, morfologických a ekologických účinků stávajících struktur v korytě (bariéry, výhony apod.).
- Obnova laterální konektivity hlavního koryta s jeho záplavovými územími propojením bočních ramen a obnovou přirozených břehů řek, obnovou mokřadů a stojatých vod jako přirozených retenčních oblastí s přímým vlivem na zadržování podzemních vod, což povede ke zlepšení diverzity stanovišť v řekách, lepším podmínkám pro laterální migraci a rozmnožování ichtyofauny.
- Zlepšení hydrologického režimu a dynamiky proudění na vybraných říčních úsecích.
- Obnova degradovaných přírodních ekosystémů a přirozených populací druhů ryb:

– zlepšení přirozené reprodukce původních ohrožených a zranitelných druhů ryb

– obnova volně žijících populací původních chráněných reofilních ryb (včetně jeseterovitých) metodami in situ, provedení nových metod pro zkoumání raných stádií ryb a jejich osvojení pro podmínky řeky Dunaj na Slovensku.

- Zavedení postupů obhospodařování půdy, mokřadů a lesů v územích evropského významu a chráněných ptačích územích závislých na vodě, obnova vegetačního krytu na březích řek a v záplavových oblastech.
- Cílený monitoring a implementace různých inovativních metod, například screening látek vzbuzujících obavy při znečištění povrchových vod, telemetrické ichtyologické průzkumy, monitoring ichtyoplanktonu síťovými metodami, průzkum biodiverzity pomocí analýzy DNA, kontinuální monitoring plaveninového režimu, zřízení hydrologické monitorovací sítě s automatickým přenosem dat na bázi IoT, mapování drony, mapování vegetačního krytu pomocí nástrojů dálkového průzkumu Země atd.
- Využití výsledků projektu, replikace v jiných regionech v rámci povodí Dunaje a Visly na Slovensku, přenos poznatků, vzdělávání, spolupráce a účast veřejných organizací a zainteresovaných stran při plánování vodohospodářského managementu a implementaci relevantních plánů.
- Zvyšování povědomí a veřejného souhlasu s přírodě blízkými řešeními a revitalizačními aktivitami propagováním nezbytnosti zvyšování biologické rozmanitosti a odolnosti vůči klimatické změně.
- Mobilizace a koordinace doplňkových fondů vedoucí k plné implementaci Vodního plánu Slovenska.

Partneři projektu:

- Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
- Slovenský vodohospodársky podnik, š. p.
- Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky
- Bratislavské regionálne ochrannárske združenie
- WWF Slovensko (Svetový fond na ochranu prírody Slovensko)
- Catch Me If You Can
- Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
- Správa Tatranského národného parku
- Vodohospodárska výstavba, š.p.

Zainteresované subjekty:

- Slovenský rybársky zväz a jeho miestní organizace
- Ministerstvo dopravy a výstavby SR
- Slovensko-maďarská komise pro povodí a hraniční vody
- Zplnomocněnec vlády SR pro výstavbu a provoz vodního díla Gabčíkovo
- Mezinárodní komise na ochranu Dunaje (ICPDR)
- Viadonau, Rakousko
- Észak-dunántúli Vízügyi Igazgatóság (Edukovizig), Győr, Maďarsko
- Bratislavská vodárenská společnost
- LESY SR, š.p.
- Slovenská inšpekcia životného prostredia
- Vlastníci pozemků
- Provozovatelé malých vodních elektráren
- Samosprávy a místní obyvatelé
- Mimovládní organizace a lokální iniciativy

- WWF CEE
- WWF Hungary
- WWF Austria
- Pisztráng Kör Egyesület, Maďarsko
- Organizace vodních sportů
- Múzeum liptovskej dediny Pribylina a Žilinský samosprávny kraj
- Česká republika: Ministerstvo životního prostředí, Moravský rybářský svaz, Povodí Labe, s.p., Povodí Vltavy, s.p., Povodí Moravy, s.p.